

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 18. januarja 2021

Začetni odziv EU na COVID-19: pridobivanje spoznanj za izboljšanje evropskega sodelovanja na področju javnega zdravja

Evropsko računsko sodišče (Sodišče) je pregledalo začetni odziv EU na krizo zaradi COVID-19 in pri tem opozarja na nekatere izzive, s katerimi se srečuje EU pri podpiranju javnozdravstvenih ukrepov držav članic. Ti vključujejo vzpostavitev ustreznega okvira za čezmejne nevarnosti za zdravje, lajšanje zagotavljanja ustrezne dobave v kriznih razmerah in podpiranje razvoja cepiv.

Pristojnosti EU na področju javnega zdravja so omejene. EU predvsem podpira usklajevanje ukrepov držav članic (v okviru Odbora za zdravstveno varnost), olajšuje javno naročanje medicinske opreme (z oblikovanjem okvirnih pogodb za skupno javno naročanje) in zbira informacije/ocenuje tveganje (v okviru Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni – ECDC). Od začetka pandemije COVID-19 je sprejemala dodatne ukrepe za obravnavanje nujnih vprašanj in tako olajševala dobavo medicinske opreme in izmenjavo informacij med državami članicami ter spodbujala raziskave na področju testiranja, zdravljenja in cepiv. Do 30. junija 2020 je 3 % svojega proračuna dodelila za podporo ukrepom, povezanih z javnim zdravjem.

„Za EU je bil izziv hitro dopolniti ukrepe, sprejete v okviru njenih uradnih pristojnosti, in podpreti javnozdravstveni odziv na krizo zaradi COVID-19,“ je povedala članica Evropskega računskega sodišča Joëlle Elvinger, ki je pristojna za pregled. „Za revidiranje tekočih ukrepov ali oceno učinka javnozdravstvenih pobud EU, povezanih s COVID-19, je sicer še prezgodaj, vendar se lahko spoznanja, pridobljena na podlagi teh izkušenj, uporabijo za morebitno prihodnjo reformo pristojnosti EU na tem področju“.

Revizorji so v [revizijskem poročilu iz leta 2016](#) že poudarili slabosti pri uporabi pravnega okvira EU iz leta 2013 za obravnavanje resnih čezmejnih nevarnosti za zdravje. Pokazalo se je, da so pri nekaterih vprašanjih, na primer pri načrtovanju pripravljenosti, še vedno težave.

Za Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC) je bil izziv zagotavljati pravočasnost, kakovost in popolnost informacij, ki so jih pošiljale države članice, zaradi različnih strategij držav članic za spremljanje in testiranje pa so bile otežene primerjave in ocene. ECDC je opozoril, da so za vzpostavitev in okrepitev zanesljivega spremljanja COVID-19, ki temelji na spremljanju prebivalstva, še vedno potrebna znatna prizadevanja.

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila pregleda, ki ga je opravilo Evropsko računsko sodišče. Cel pregled je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Ena ključnih preizkušenj za države članice pri obvladovanju pandemije je bilo zagotavljanje dobave zadostnih količin medicinske opreme. V pomoč državam članicam pri doseganju tega izziva je Evropska komisija sprejela vrsto ukrepov. Ti so zajemali uvedbo sistema izvoznih dovoljenj, začetek zagotavljanja strateških zalog medicinske in osebne zaščitne opreme, ki jih financira EU, ter vzpostavitev spletnega orodja za povezovanje pri nabavi medicinske opreme. Komisija je začela sklepati tudi okvirne pogodbe za skupno javno naročanje medicinske opreme. Vendar pa so države članice veliko večino svoje medicinske opreme nabavile v okviru nacionalnih postopkov javnega naročanja.

Iz proračuna EU je bila podprta vrsta ukrepov, vključno z raziskavami na področju COVID-19 in vnaprejšnjimi dogovori o nabavi cepiv. EU je do sredine leta 2020 posebej dodelila 4,5 milijarde EUR za ukrepe, povezane z javnim zdravjem, in obseg porabe, upravičene do kohezijskega financiranja, razširila še na porabo za javno zdravje, povezano s COVID-19. Uporaba teh finančnih sredstev je bila 30. junija 2020 v začetni fazi.

Do junija 2020 je bilo 547 milijonov EUR iz proračuna EU dodeljenih za raziskave na področju razvoja testiranja na COVID-19 ter zdravil in cepiv. V prvi polovici leta 2020 je Komisija dodelila še 1,5 milijarde EUR za financiranje vnaprejšnjih dogovorov o nabavi z vrsto razvijalcev cepiv proti COVID-19. Da bi se ublažilo inherentno tveganje, povezano z razvojem cepiv, je bila strategija Komisije osredotočena na naložbe v vrsto različnih tehnologij in podjetij na področju cepiv. Strategija je zajemala financiranje raziskav o nezaupanju v cepljenje in boja proti dezinformacijam, ki bi lahko ogrozile uspeh kampanj za množično imunizacijo.

Ozadje

Javno zdravje je predvsem v pristojnosti držav članic. Zaradi pandemije COVID-19 so na preizkušnji razmeroma omejena pooblastila, ki jih ima Unija na podlagi Pogodbe o delovanju Evropske unije in pravnega okvira za čezmejne nevarnosti za zdravje iz leta 2013 (Sklep 1082/2013). Namen tega pregleda ni sprejeti zaključke o izidih in učinku ukrepov, sprejetih do junija 2020, zlasti ker se v času pisanja tega pregleda ti še vedno spreminjajo.

Sodišče je nedavno objavilo [pregled o odzivu gospodarske politike EU na krizo zaradi COVID-19](#); delovni program Sodišča za leto 2021 zajema revizijo ukrepov, povezanih z zdravjem, in javnega naročanja cepiv.

Pregled Sodišča št. 1/2021 – *Začetni prispevek EU k javnozdravstvenemu odzivu na COVID-19* je na voljo na spletišču eca.europa.eu.

Kontaktna oseba za medije: Claudia Spiti – E: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547